

ALFA 2/23

BULLETIN FAKULTY ARCHITEKTURY ČVUT

ČVUT

FA

SOUTĚŽE

O Cenu architekta Antonína Raymonda.

Studentská soutěž. Pořádá statutární město Kladno, architekt David Vávra, České centrum Tokio a Raymond Architectural Design Office Inc. Zadání: Nalézt novou náplň pro krásné místo na okraji Kladna, kde se nyní nachází ruina bývalého hotelu LaPark. **Porota:** Ivan Bergmann (náhradník – závislý), Jan Červený (náhradník – nezávislý), Pavlína Malíková (náhradnice – nezávislá), František Müller (závislý), Matouš Pluhař (nezávislý), Petr Rajtara (náhradník – nezávislý), Ondřej Rys (závislý), Zdeněk Slepíčka (náhradník – závislý), Aleš Steiner (nezávislý), David Vávra (závislý), Irena Veverková (nezávislá), Vladimír Volman (náhradník – nezávislý), Markéta Zdebská (nezávislá). Více: www.antoninraymond.cz!

SOUTĚŽE – VÝSLEDKY

Druhá kůže 2022–2023. O nejlepší projekt bytové stavby (bakalářů). Pořádá FA ČVUT. **1. cena:** Štefan Letko a Ivan Pěkný, ateliér Hlaváček – Čeněk – Minarovič, Adaptované spolubydlení; **2. cena:** Michaela Doubravová, ateliér Kuzemenský – Kunarová, Bydlení Vršovická; **3. cena:** Eliška Cibulková, ateliér Sosna – Filsak, Bytový dům na náměstí; Cena poroty: Elizaveta Kalmykova, ateliér Krátký – Marques, Smíchov Industrial. **Porota:** Klára Hradečná, Ústav navrhování I FA ČVUT, Luboš Klabík, Ondřej Králík ÚN I FA ČVUT, prof. Jaroslav Šafer (předseda), Janica Šipulová.

Olověný Dušan 2023. Pořádá Spolek posluchačů architektury. Olověný Dušan 2023. Laureáti OD: Timotej Hlaváček, ateliér Valouch – Stibral, 7000t rajčat, obor Architektura a urbanismus, kategorie projekt; Tereza Cvrčková, Ateliér Fišer – Nezpěvákova, Antiparkovací zábrana, obor Design, kategorie projekt; ateliér Kuzemenský – Kunarová, Bydlení ve Vršovcích, obor Architektura a urbanismus, kategorie ateliér; ateliér Streit – Polák, Opasek a Sedací nábytek z ohýbaných ocelových trubek, obor Design, kategorie ateliér. **Poroty:** obor Architektura a urbanismus Alžběta Brůhová, Martina Forejtová, Jan Hora, Tomáš Kosnar, Štefan Polakovič; obor Design: Tomáš Bárta, Karolína Jeřábková, Barbora Kolerusová. **Nominace:** Obor A+U, kategorie ateliér: Valouch – Stibral, Redčenkov – Danda, Hlaváček – Čeněk – Minarovič, Kuzemenský – Kunarová, Císlar – Pazdera. kategorie projekt: Timotej Hlaváček, Vojtěch Čepelák, Martin Krejčí: Michael Hovorka, Samuel Kassal, Adam Pešek, Ivan Pěkný, Štefan Letko, Julie Pašková, Jakub Samek, Michal Blažek, Radek Vladař,

Matěj Vaněk. Obor Design: kategorie ateliér: Fišer – Nezpěvákova, Streit – Polák. kategorie projekt: Tereza Cvrčková, Valerie Čechová, William Meyers, Marek Tomčíak: Vít Bednář, Tereza Horičková, Anna Piskačová.

Laurus 2022. Soutěž krajinářské architektury.

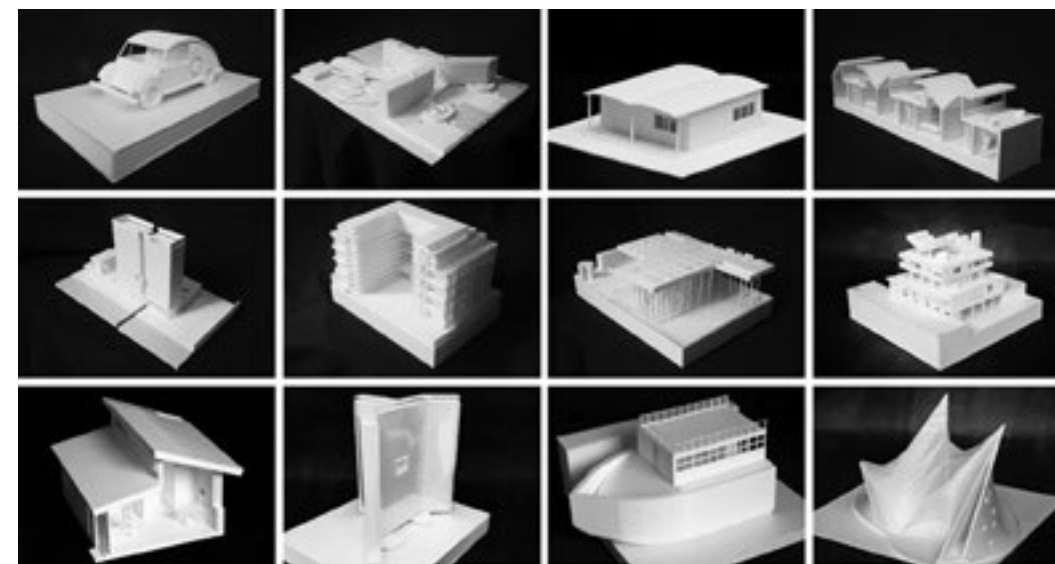
Pořádá FA ČVUT. Soutěž je anonymní.

Laureáti: Tereza Černíková, ateliér ZKN Špalková, FA ČVUT, Až za hranice, kategorie Malé měřítko; Johana Kratochvílová, ZF MENDELU, Paměť vody, kategorie Střední měřítko; Václav Suchan, ateliér Salzmann – Bečvářová, FA ČVUT, Dům Bílina afterparty, kategorie Velké měřítko; Barbora Husáková, ateliér ZKN Špalková, FA ČVUT, Kořeny, kategorie Ideové měřítko; Vít Šarišský, Anna Kabeláčová, Filip Sovíček, 2+, FA VUT, Šwinoujście, kategorie Ideové měřítko. **Porota:** Matej Draslar, Jakub Finger, Katarína Ruschková.

Urban Design Award 2023. Pořádá Ústav prostorového plánování FA ČVUT v Praze, Asociace pro urbanismus a územní plánování, Ústav urbanismu FSV, ČVUT v Praze, Ústav navrhování FAs VUT v Brně, Ústav urbanismu a územního plánování FA STU v Bratislavě, FA Vratislavské technické univerzity a FA Gdaňské technické univerzity a Opolská univerzita **1. cena:** Tereza Říhová, ateliér Rothbauer, FA ČVUT, Return to the river; **2. cena:** Patrícia Pecková, FA VUT Brno, Kohnova cihelna – uhlíkově neutrální město; **3. cena:** Martina Kováčková, Kristína Čangelová, FAD STU Bratislava, Bratislava Petržalka DK Lúky zone. **Odměny:** Anna Mahdalová, ateliér Kuzemenský – Kunarová, FA ČVUT, Still looking for a garden city; Tamás Gombos, Máté Érsek, ateliér György Alföldi, DL Ústav urbanismu a městského plánování, FA BME, Budapešť, VBL PRSPRTY; Zora Bogárová, Radek Toman, Ústav památkové péče, FA VUT Brno, Delirious Sarajevo; Michal Křižo, Ateliér Heinrich Pfiko, Ústav ekologickej a experimentálnej architektury, FAD STU Bratislava, Warsaw – Kamionek. Do soutěže bylo přihlášeno 62 prací. **Porota:** Mateusz Gyurkovich (Society of Polish Town Planners – TUP), Igor Hobza (monom works, s.r.o.) – předseda, Jan Mackovič (Association for Urban and Regional Planning – AUÚP), doc. Katarína Smatanová (Fakulta architektury a dizajnu, STU Bratislava), Péter Szaló (Hungarian Urban Society – MUT), Agnieszka Szumilas (Fakulta architektury, Politechnika Wrocław), Radek Toman, (Fakulta architektury VUT Brno).

Le Corbusier v modelech a obrazech

Fakulta architektury představuje unikátní kolekci z portfolia umělce

Z výstavy. Foto modelů: archiv pořadatele

Putovní výstava obsahuje realizované i nerealizované projekty, jejichž modely vznikly v singapurském studiu RT+Q Architects. Vytvářeli je stážisté a stážistky před nástupem do tohoto ateliéru. Expozici doplňuje série fotografií Petra Vorlíka, Petra Šmídka, Tomáše Klance, Niny Bartošové a Martina Rosy z jejich soukromých cest po Le Corbusierových stavbách. K vidění jsou také kresby studujících, kteří se v rámci ateliérové výuky ZAN Brožová, Hůrka, Šrámek pravidelně účastní workshopů v dominikánském klášteře La Tourette ve Francii.

V rámci doprovodného programu pořadatelé připravili komentovanou prohlídku výstavy s historikem architektury Rostislavem Šváchou a dva přednáškové večery, které přiblíží mezinárodní prostředí architekta pařížského ateliéru, odkazy jeho díla ve slovenské a české architektuře i roli žen a zejména Jane Drew v blízkosti Le Corbusiera. V knihovně FA je k nahlédnutí rozsáhlý soubor publikací

z fakultních fondů a v NTK digitální archiv Le Corbusier – Plans a ARTSTOR s více než 38. 000 položkami poznámek, skic, náčrtů, kreseb a fotografií.

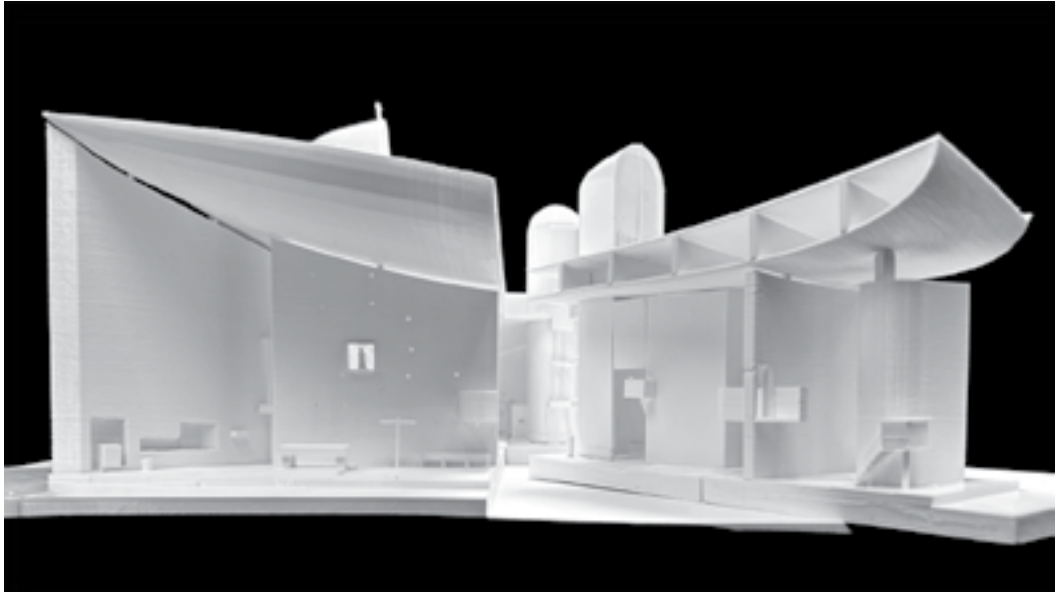
Vernisáž proběhne 18. 4. 2023 v 18.00 v atriu FA ČVUT za přítomnosti zástupců ateliéru RT+Q Architects a českých kurátorů a kurátorek.

Putovní výstava Le Corbusier v modelech a obrazech
Pořadatel: RT+Q Architects, Singapur. Spolupráce: Ústav teorie a dějin architektury, Ústav navrhování III, Ústav výtvarné tvorby, FA ČVUT. Čeští kurátoři: prof. Petr Vorlík, doc. Michaela Brožová, Lucie Mlynčková, Gabriela Nováková, Miroslav Pavel.
18. 4. – 28. 4. 2023

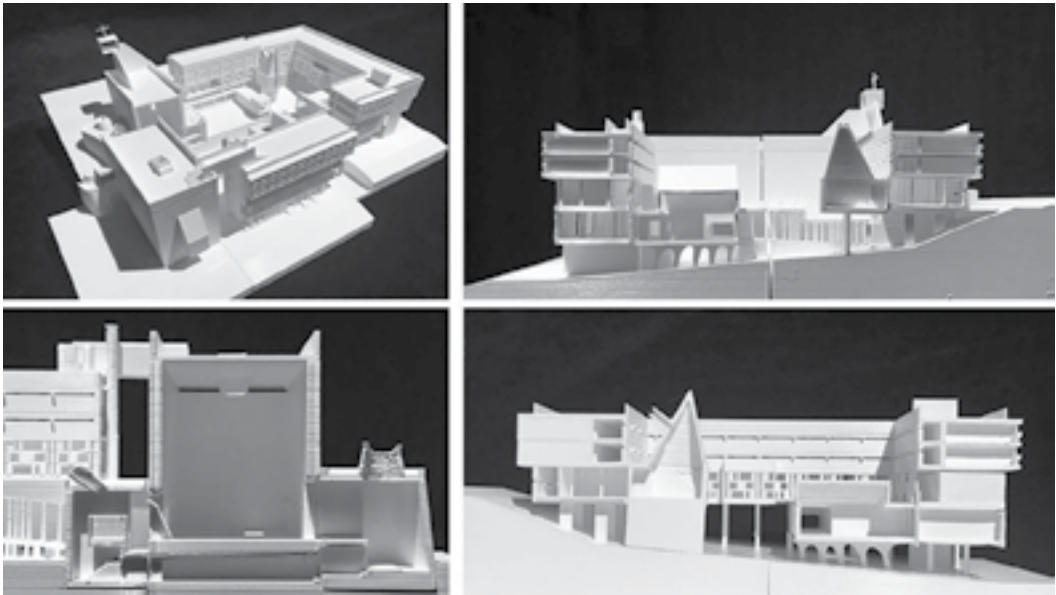
Doprovodný program
18. 4. 18.00, otevření výstavy, přednáška Reného Tana (RT+Q Architects)
19. 4. 17.00, komentovaná prohlídka s prof. Rostislavem (ÚDU, AV ČR)
20. 4. 18.00, přednáškový večer: Martina Hrabová, Jana Tichá, Klára Brůhová, Irena Žantovská Murray (FA ČVUT), posluchárna Gočár
25. 4. 17.00, přednáškový večer v rámci cyklu Památky 2023: Matúš Dulla, Miroslav Pavel, Petr Vorlík, Hubert Guzik (FA ČVUT), posluchárna Krejcar

Ronchamp Chapel (Chapelle Notre Dame du Haut)

Ronchamp Chapel (Chapelle Notre Dame du Haut)

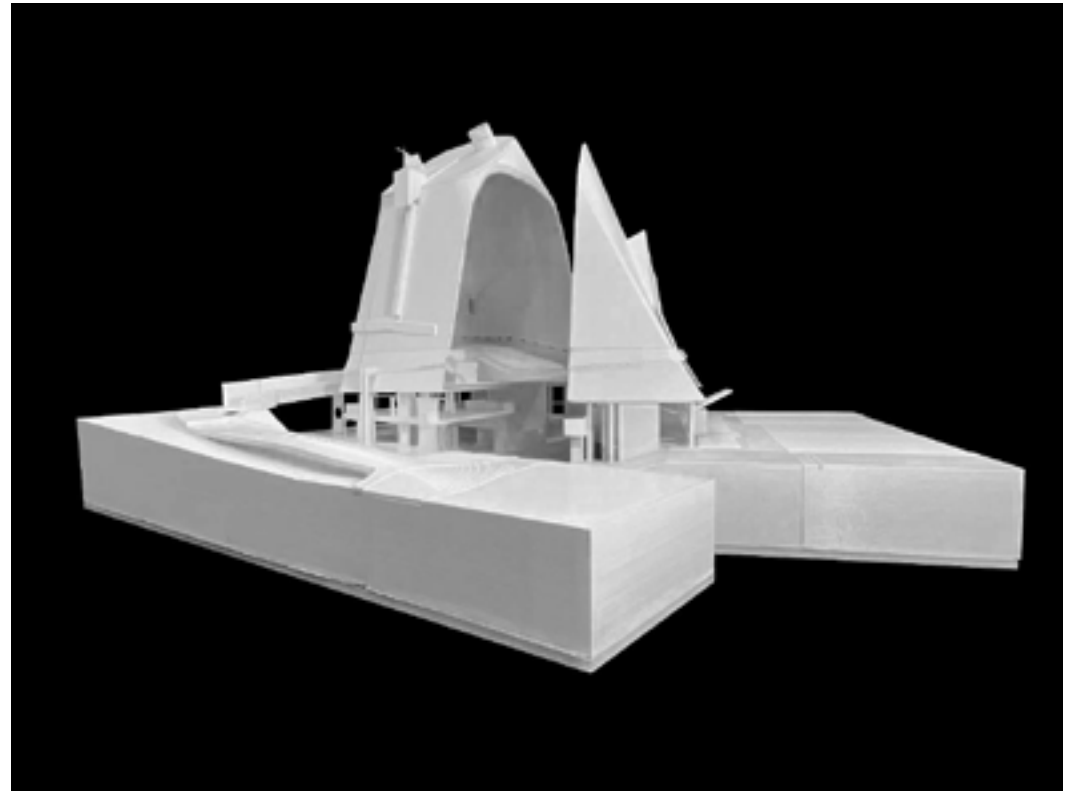
La Tourette Convent

La Tourette Convent

Church at Firminy

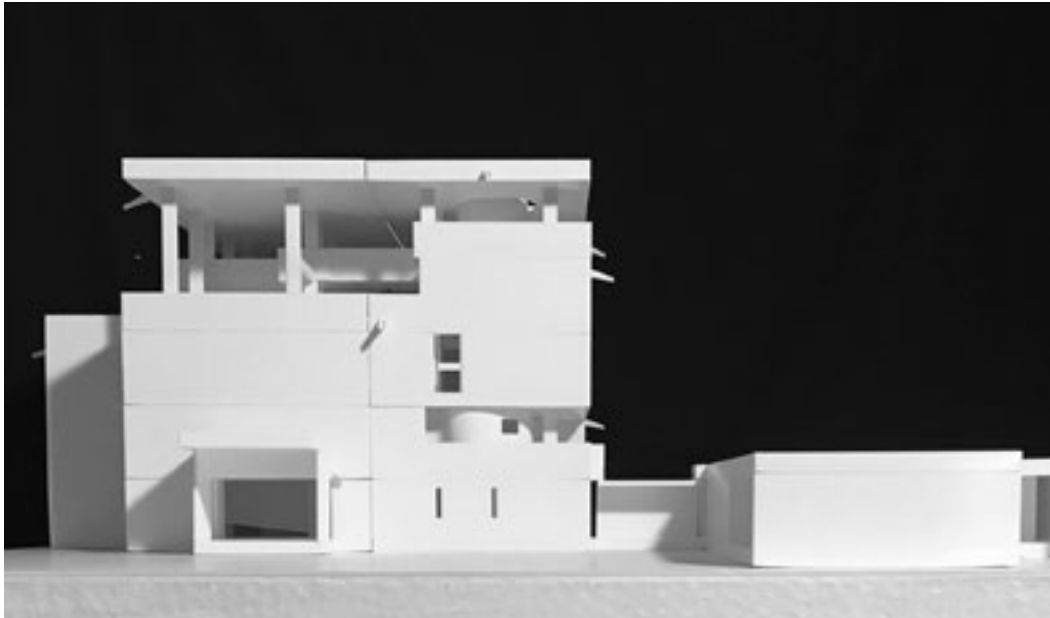
Church at Firminy

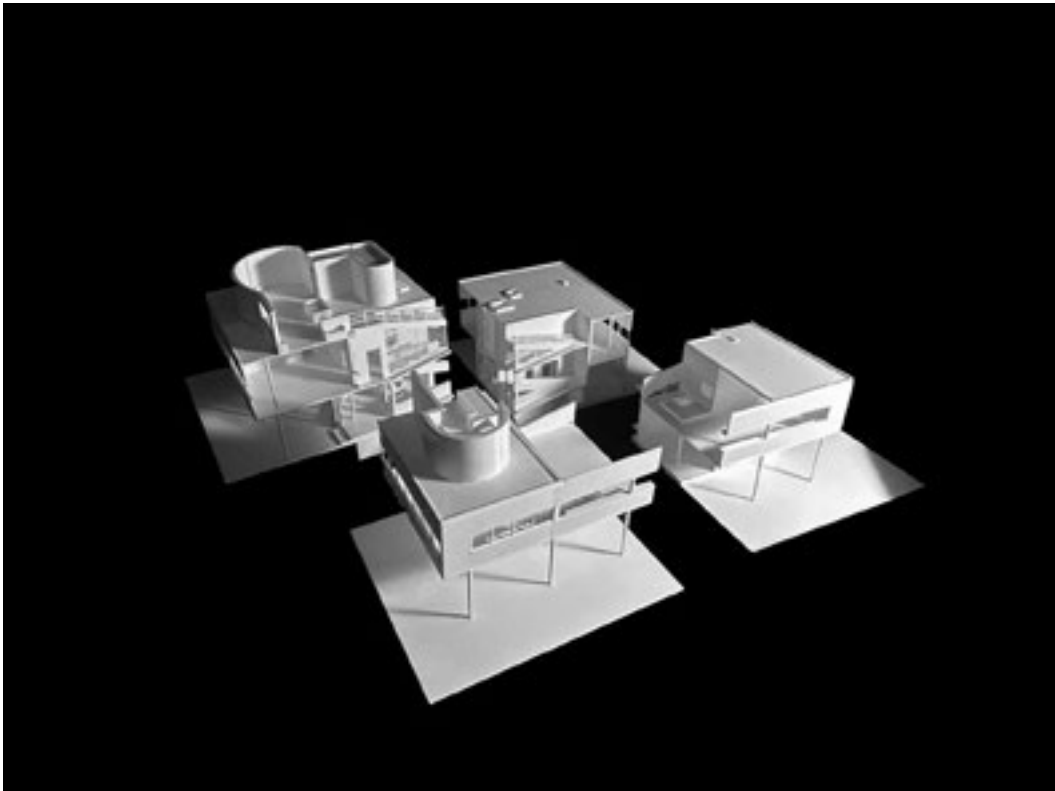
Maison Domino

Villa Huthéising

Villa Shodhan

Villa Savoye

Villa Savoye

Z realizací L. C.

Objektivem Petra Vorlíka, Petra Šmídka,
Niny Bartošové a Martina Rosy

*„Stavitelství je nejen umění řádu, hezkých
hranolů pod světlem. Existuje něco, co nás
obzvláště uchvacuje, a to je rozměr. Měření,
rozdělení do rytmických velikostí, vše je
oživeno stejným duchem, všude vládne
jednotné a subtilní vztahy, navozují rovnováhu,
řeší rovnice.“*

L. C. (ad byzantský Řím), *Ausblick auf eine
Architektur*, Berlín – Frankfurt n. M. – Vídeň,
1963, str. 125

Pessac, 1924, foto: Petr Šmídek

Poissy Savoy, 1928–1931, foto: Petr Šmídek

Chaux-de-Fonds, 1912, foto: Petr Šmídek

Marseilles unite, 1947–1952, foto: Petr Šmídek

Chandigarh sekretariát 3, 1953, foto: Petr Vorlík

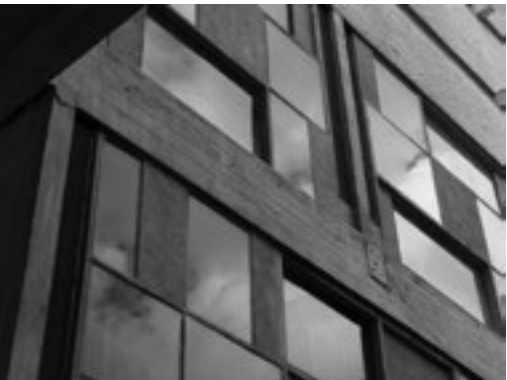
Chandigarh capitol, Věž stínu, 1952, foto: Petr Vorlík

Chandigarh art gallery, 1959, foto: Petr Vorlík

Paříž, Armáda spásy, 1929–1933, foto: Petr Šmídek

La Tourette, 1953–1960, foto: Petr Vorlík

Poissy Savoy, 1928–1931, foto: Martin Rosa

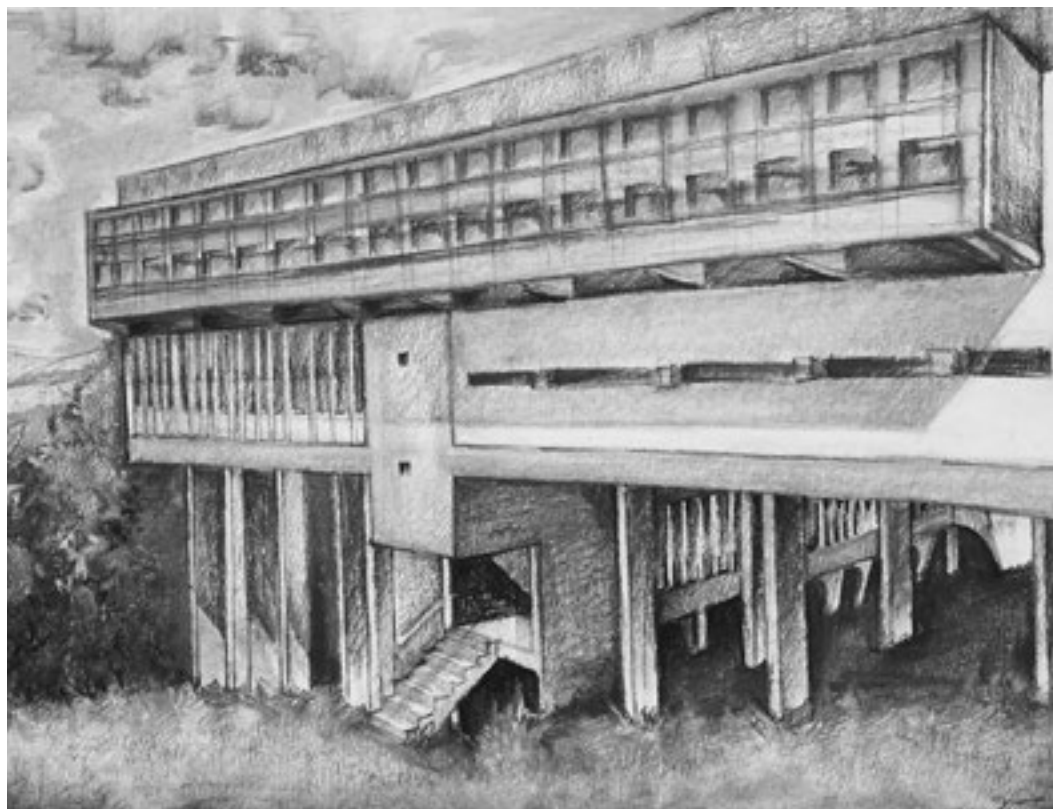
Paříž, rue Nungesser, 1931–1934, foto: Nina Bartošová

Studentské skici z workshopu v La Tourette (2022)

Samuel Hollý, Nina Pražáková,
Gabriela Šavelová, Julie Štěpánková
Ateliér ZAN Brožová – Hůrka – Šrámek,
Ústav navrhování III

*„Architektura je umělecká, korektní a velkolepá
hra stavebních těles shromážděných na světle.
Naše oči jsou stvořeny k tomu, aby viděly
tvary ve světle, světla a stíny odkrývají tvary.
Krychle, kužely, koule, válce nebo pyramidy
jsou velkými primárními tvary, které světlo
vlastně odhaluje; jejich obraz se nám jeví
čistý a hmatatelný, jednoznačný. Proto to jsou
hezké tvary, nejhezčí ze všech. V tom se každý
shodne, dítě, divoch i metafyzik. V tom jsou
základní podmínky výtvarného umění.“*

L. C., *Ausblick auf eine Architektur*, Berlín –
Frankfurt n. M. – Vídeň, 1963, str. 38

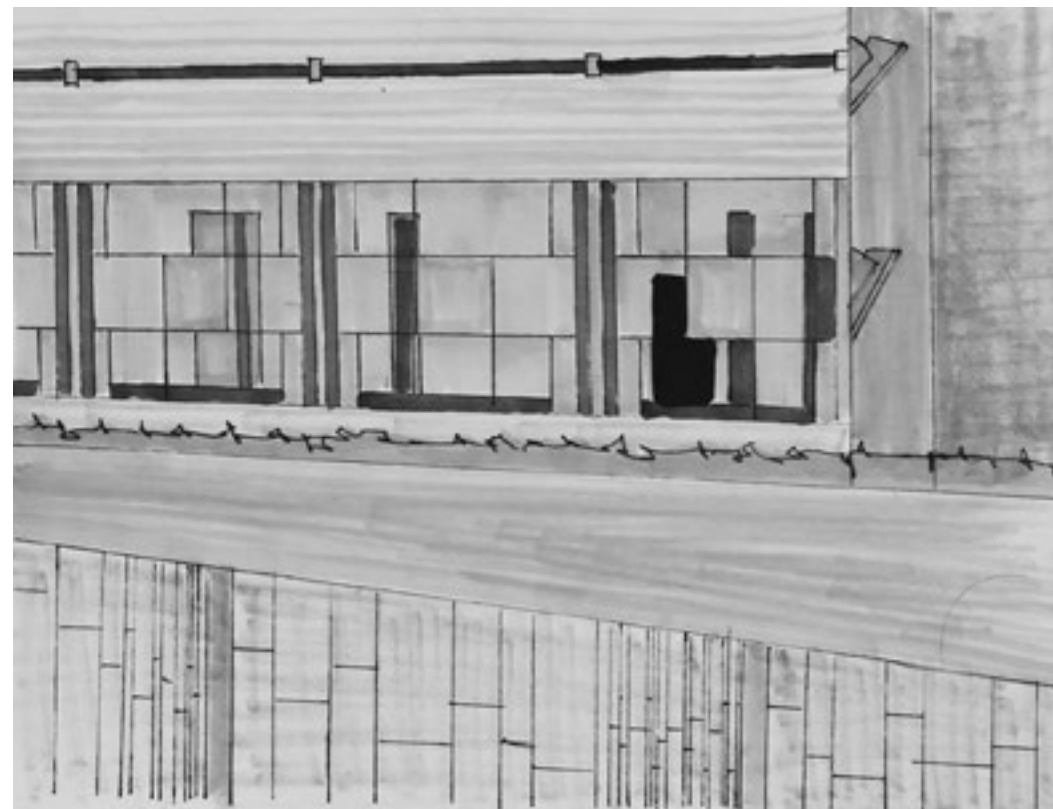
Nina Pražáková

Samuel Hollý

Julie Štěpánková

Gabriela Šavelová

Putování do La Tourette

Hovoříme s **doc. Michaelou Brožovou**, vedoucí ateliéru ZAN, který již deset let pořádá workshop v Le Corbusierově klášteře...

Vzpomenete si na vaše první setkání s klášteřem?

Poprvé jsem tu byla jako studentka Ženevské fakulty architektury. Do La Tourette jsem se vypravila vlakem. Pamatuji si, že šlo o konec června, zrovna zrály třešně. A zažila jsem to, co už dnes studenti nezažijí, protože je komfortní autobus doveze přímo k bráně. Ke klášteřu jsem se vlastně blížila poutnickou cestou. Nevím, jestli znáte situaci: klášter je umístěn na poměrně vysokém kopci nad městečkem L'Arbresle. Nachází se uprostřed ohromné plochy jakéhosi anglického parku, kde jsou vinice, pole, sady, les a součástí je také třešňovka. Prochází se přes vesnici Eveux a člověk jde a pozvolna se před ním objevují znaky klášterního teritoria: ohradní zeď, fortna, prochází se parkem kolem zámku a zespodu přicházíte k monumentální struktuře koncipované tak, že se před vámi zjeví západní průčelí kostela, prázdné, bez oken. Víceméně z dálky vnímáte celý klášter jenom jako obrovskou hmotu... Takže ten příchod a stoupání do kopce je dost fascinující. To mi utkvělo v paměti. V La Tourette jsem přespala dvě noci, s kolegyní jsme se stravovaly společně s dominikány a dokonce jsme narazily na jednoho, který si pamatoval dobu výstavby kláštera a byl přímým pamětníkem Le Corbusiera. Autenticita místa, ještě přenesená přes tohoto zřejmě posledního svědka, který zažil rozhovory s Le Corbusierem, to se mi zdálo na prasto úchvatné.

Kdy se objevila idea studentského workshopu?

Když jsem pak učila na fakultě, napadla nás někdy kolem roku 2005 myšlenka vydat se se studenty do La Tourette. Zahájili jsme spolupráci s Fakultou architektury v Lyonu a získali grant Ministerstva školství na meziuniverzitní spolupráci. V rámci grantu jsme ve škole uspořádali přednášky dr. Aleny Kubové-Gauché a v roce 2006 jsme se poprvé vypravili se studenty do Francie. Impulsem byla částečně dávná

vzpomínka, ale hlavně vědomí, že klášter je obrovská, živá učebnice architektury. Od velikého měřítko hmoty v krajině a krajinných souvislostí, přes členění stavby, její kompozici a geometrii až k stavebnímu detailu. Dá se říci, že stojíte uvnitř souboru učebních struktur. Těžko to přesně popsat, ale dá se tu zkoumat prakticky cokoliv. Žijete v mikrokosmu, odstřižení od vnějšího světa a můžete se pohroužit do zkoumání architektury i jejího prožívání. Myslím si, že pro studenty jde o velice zajímavé setkání: teoretické znalosti se spojují s prožitkem z místa. Prožitkem všemi smysly.

Je v klášteře místo, kam se notoricky vydáváte?

Neřekla bych, že je to jen jedno místo. Míst je víc. Od cely, kde je člověk úplně sám, opravdu se sebou, se svým svědomím a může se věnovat studiu. Do La Tourette jezdí mimochodem hodně lidí dopsat knihu nebo vůbec dokončit práci, protože vědí, že tu najdou klid. Procházíme všechno. Od místa naprostého soustředění až po společné prostory, které poskytují jinou atmosféru, jiný zážitek, kostel s kryptou samotnou, refektář, místnosti pro studium. Odměnou v závěru pobytu bývá výstup na střešní terasu, privátní místo dominikánů, pro veřejnost jinak nepřístupné... Vysvětlíme studentům funkce a potom je necháme, aby prostory sami zkoumali z různých aspektů a především prožívali... Když se mě ptáte na oblíbený prostor, možná je to Le Corbusierova kaple s pyramidální střechou a hranolovým světlíkem, kde je úžasné sledovat, jak postupuje světlo během dne; jak se v tomto malém prostoru proměňuje světelná atmosféra. Kaple je místem, které mám hodně ráda.

Po těch deset let, objevujete něco, o čem jste netušila, že existuje?

Řekla bych, že takřka vždy něco objevíme nebo se všímavý student na něco zeptá. Třeba

na schodištovém prostoru osvětluje podestu jakési šikmé okno a je divné, že takový tvar se zde nikde neobjevuje a proč je právě tady nepravidelný lichoběžník. Načež jsme se dozvěděli, že když se betonovalo a beton byl ještě syrový, nějak všechno ujelo a vytvořila se tu zvláštní nepravidelná forma. A když potom Le Corbusier přišel na stavbu, okno se mu velice zalíbilo a řekl: „Nechte to.“ Některé věci tu jsou zřejmě i dílem nepředvídatelných chvil.

Proměnil se dům od okamžiku, kdy jste sem začali jezdit?

Určitě. V roce 2006 jsme klášter viděli už v dost špatném stavu. Přestože ve své době představoval velmi moderní, progresivní objekt co do organizace klášterní stavby a výtvarné kvality, samotná stavba se prováděla velmi jednoduchým a co nejúspěšnějším způsobem. A tak se později objevilo mnoho poruch; byli jsme například svědky obrovských průsaků rzi vlivem příliš mělce uložené výztuže, trhlin v betonu, netěsnících oken atd. Dům porostly lišejníky a mechy, beton doslova zezelenal... V roce 2007 se zahájila náročná a veřejností velmi sledovaná rekonstrukce, která skončila po šesti letech, v roce 2013. Podílelo se na ní mnoho odborníků, neboť existovala obava, aby se při rekonstrukci nějakým způsobem nenarušil duch stavby. Aby se nepoužily nevhodné materiály nebo technologie. Takže se důkladně očistily všechny konstrukce, objevilo se nové zasklení, repase rámu, nová střecha; postupem času se na ní nahromadilo asi 30 vrstev izolací, takže z ní už neodtékala voda. Museli se vypořádat se spoustou technických problémů, ale celkově dopadla rekonstrukce krásně. Nedošlo k viditelným zásahům do původní struktury, i když i o ně se do určité míry stále ještě bojuje – například bezpečnostní normy vyžadují uzavřené schodištové prostory, čemuž se zatím podařilo zabránit, ale zřejmě to ještě není úplně dořešeno.

V La Tourette se, jak známo, setkává dílo Le Corbusierovo s dílem skladatele a spolupracovníka Xenakise. Jak se dá ve stavbě vnímat jejich myšlení...?

Jejich vztah určitě nebyl jednoduchý. Xenakis vystudoval polytechniku v Athénách, zabýval se především statickými výpočty, ale jeho posláním byla hudba. Sám sebe vnímal především jako hudebního skladatele. Podle jeho vlastních slov, do doby, než se setkal s Le Corbusierem, se o architekturu ani nezajímal. U Le Corbusiera získal zaměstnání jako statik, zabýval se výpočty a postupně se od výpočtů dostával k architektuře, protože leckdy tyto výpočty, statika a tvar konstrukce podstatně ovlivňují architekturu. Takže se přes techniku dostal k výtvarnému světu. Jeho muzikantství mu umožnilo najít s Le Corbusierem společnou řeč. V jednom rozhovoru Xenakis říká, jak si všiml, že Le Corbusier používá stejné prostředky jako on sám, když skládá. To znamená kompoziční prostředky. V interview uvádí, že práce Le Corbusiera je pro něj něco jako most mezi hudbou a architekturou. Le Corbusier ho pověřil vedením projektu Unité d'habitation v Marseille. Když práce skončily, Xenakis údajně požádal Le Corbusiera o nějakou další práci a ten mu zadal La Tourette. Takže Xenakis tu byl téměř od začátku. Myslím si, že hodně pracoval na organizaci kláštera, některé věci představují vyložení jeho autorství. Práce zřejmě probíhala tak, že Xenakis kreslil plány a po odsouhlasení Le Corbusierem je signaloval jeho jménem. Mistr údajně velmi rád plány vybarvoval – pro lepší čitelnost. Xenakis o součinnosti píše velmi pozitivně: že to byla bratrská spolupráce, že si velice rozuměli, a když Le Corbusier přišel s určitou ideou, Xenakis ji rozpracoval a zase vrátil zpátky... Myšlenky se tu prolínaly a je těžké některé věci určit autorsky. Co je určitě Xenakisovo dílo, jsou rytmizované prosklené stěny křížové chodby a venkovních fasád ve dvou patrech studoven a refektáře. Mimochodem Le Corbusier použil

tyto prosklené stěny členěné betonovými lame-
lami ještě u kulturního domu ve Firmini. Xena-
kis uvádí, že v době, kdy navrhoval tato okna,
pracoval na své skladbě Metastasis a intenziv-
ně se zabýval kombinatorikou harmonických
intervalů, ovšem v pultónech. Takže to byla až
kakofonická hudba a Xenakis se snažil ji pře-
nést do členění oken. Píše, že došel k asi čty-
řiadvaceti permutacím, ale že to vlastně bylo
pořád příliš málo rozdílné pro oko a že finální
rozhodnutí rytmu učinil až Le Corbusier z jaké-
hosi výtvarného nadhledu... Xenakis si byl jistě-
jší v matematice, zlatém řezu a modulu a Le
Corbusier pracoval intuitivněji a výtvarně a ur-
čité věci dokázal rozhodnout ihned. Což u takto
obrovských staveb bylo nesmírně důležité. Ale
jejich vztah nakonec skončil pro Xenakise fru-
strací, necítil od Le Corbusiera dostatečné ve-
řejné uznání svého podílu na návrhu pavilonu
Philips na světové výstavě v Bruselu a do jeho
ateliéru se již nevrátil.

Vraťme se do domu. Spí studenti v celách?

Klášter byl navržen jako dominikánská univerzi-
ta pro sto studentů, profesory a doprovodný
personál. Částečně pod vlivem Druhého va-
tikánského koncilu a hlavně po studentských
bouřích v šedesátém osmém roce však klášter
přestal fungovat jako výukové centrum a nako-
nec tu zůstal jen jeden dominikán. Následně
se zde znovu vytvořila malá komunita, ale
od sedmdesátých let v La Tourette bydlí jenom
malá skupinka dominikánů a klášter funguje
spíše jako komunitní místo. Poskytuje návštěv-
níkům prostor pro intelektuální práci i medita-
ci, umožňuje zkoumání a seznamování se s Le
Corbusierovou architekturou. Jedno křídlo mají
stabilně vyčleněné dominikáni a dvě zbývající
křídla jsou pro návštěvy. Studenti tedy spí v do-
minikánských celách, ale jde o cely vyhrazené
návštěvníkům. Navíc se v klášteře v posledních
letech pravidelně pořádají výstavy současného
umění, jejichž smyslem je hledání nových sou-
vislostí mezi touto specifickou architekturou
a výtvarnými artefakty.

Jak studenti nocování v mnišské, přesněji dominikánské cele prožívají?

I zážitek pobytu v cele ovlivňuje. Pro někoho
je pobyt v těch úsporných dimenzích modulo-
ru spíše tísnivý, cítí prostor takřka klaustrofob-
ně a musí si zvyknout. Někdo celou cítí jako ulitu,
ochranu, kam se skryje do bezpečí.

Jaké úkoly studentům ukládáte? Jsou stejné, nebo se proměňují?

Zadávat tři úkoly; jde o zkoumání architek-
tury prostřednictvím kresby. První úkol spočívá
v hledání analogií: student si intuitivně vybere
jednu z různých fotografií staré i moderní ar-
chitektury, uměleckých děl, konkrétních i abs-

traktních. Vybere si určitý vizuální podnět, aniž
by věděl, k čemu bude sloužit. Na jeho základě
hledá analogie v Le Corbusierově stavbě, v jeho
architektuře. Druhým úkolem je hledání proti-
kladů, které se mohou týkat čehokoliv: prostoru,
materiálu, tvarů, hmot. Třetím úkolem je reflexe
stavby v krajině, kde se snažíme analyzovat
místo samotné, umístění kláštera, jeho vztahy
k okolí, širší kontext. Mimo tyto úkoly zadáváme
např. řezy stavbou, schéma nosné konstrukce
a hledání různých způsobů vymezení prostoru.
Někdo má faktografický přístup, poctivě kreslí
viděné a má velmi konkrétní až realisticky pro-
pracované kresby. Někdo rychle skicuje a udělá
desítky záběrů za stejný čas. A někdo do toho
vnáší vlastní interpretační přístup: stavbu se
snaží zobrazit expresivně nebo symbolicky,
v neobvyklých barvách. Takže z toho je i cítit, co
to s tím člověkem dělá, do jaké míry dům proží-
vá. Lze tu vnímat osobnost studenta, ale mož-
ná i pedagoga, u kterého absolvoval kreslení
ve škole. Taký se v průběhu našich cest měnili
vedoucí Ústavu výtvarné tvorby. Studenti mají
za sebou rok výtvarné práce a dá se poznat,
k čemu byli vedeni.

Nacházíte u studentů za ta léta nějakou změnu, posun ve vnímání slavné stavby?

Je tam vždy nadšení a úžas, nebo už to není to, co bývalo?

Myslím, že téměř vždycky je úžas. Samozřej-
mě záleží na určité vnitřní připravenosti. Úžas
může vyznít pozitivně i negativně. Ale máloko-
ho nechá stavba indiferentním. Studenti někdy
přiznávají, že první vjem je spíše negativní, pů-
sobí na ně obrovská masa betonu a oni ji ještě
neumějí strukturovat; nevyznají se v ní, nevědí,
proč je to zrovna tak. A za ty tři čtyři dny najed-
nou všechno dostává určité vztahy a vazby. Asi
nejvíc nás potěší – v posledních letech jezdím
s kolegy Novákovou, Hůrkou a Šrámkem –, když
student přijde a řekne – je to krásná stavba, ne-
bo: já jsem si to objevil a prostě našel jsem to
a to. Ta stavba se musí zkoumat a prožít. Je také
nemálo studentů, kteří se už teď velmi těší, za-
tím mají estetický prožitek jen přes fotky a těší
se na estetický prožitek 1 : 1; a jak se tam rozlé-
há zvuk nebo šíří světlo, jak se stmívá nebo za-
padá slunce...

Děkují za rozhovor. JHR
Zdroj: Alfa 6/2016

Na kávě s Corbusierem

**Modely, vystavené v přízemí fakulty, jsou
výjimečnou přehlídkou tvorby osobnosti
světové architektonické scény. Zhmotňují
nejenom myšlení tvůrce, ale vracejí nás také
hluboko do počínající záře hnutí moderny
v začátcích 20. století. Pro zajímavost
dodejme, že Corbusier měl i řadu českých
a slovenských žáků, uvedme Jana Sokola,
Vladimíra Karfíka, Eugena Rosenberga
apod. A když už poodhřneme závoj historie,
připomeňme také dobu nedávnou, kdy minulý
režim tohoto velika architekta, který
ovlivnil svými idejemi i realizacemi celou
uměleckou epochu, nepřipomínal...**

**Nedávno se Alfa rozhodla otevřít pomyslné
setkání napříč věky. Během příprav na jinou
fakultní výstavu „Inspirace Le Corbusierem –
10 let putování ateliéru ZAN“ doc. M. Brožová
a Jiřího Hůrky do kláštera La Tourette... oslovila
studenty ZAN, kteří v rámci workshopu
navštívili tento Corbusierův klášter, ale rovněž
fakultní pedagogy a nabídla jim možnost
tázání: Kdybyste se mohl/a setkat s L. C. – či
s jeho současníky, event. spolupracovníky –
kteří by to byli? A hlavně: o čem byste mluvili,
na co byste se zeptal/a?**

**Tázání z Alf 6, 7 a 8/2016 doplňujeme
o několik aktuálních tázání dnešních studentů
i fakultních učitelů architektury.**

**Doc. Michaela Brožová,
vedoucí ateliéru ZAN, Ústav
navrhování III, pedagog
workshopu v klášteře La
Tourette**

Tentokrát bych si, raději než
s Mistrem popovídala s jeho
řeckým spolupracovníkem
Iannisem Xenakisem (1922–2001). Matematik,
inženýr-statik, architekt, skladatel a především
světový průkopník elektroakustické a počítačo-
vé hudby, jakýsi pradědeček dnešních „dýdže-
jů“. Dodnes je u nás jeho tvorba málo známá
a ani nevím, zda se o něm naši studenti učí.
U L. C. začal pracovat jako statik, ale záhy oba
zjistili, že spolu mohou komunikovat prostřed-
nictvím hudby a Mistr ho pustil k architektuře.
V letech 1953–1961 Xenakis spolupracoval na
návrhu a realizaci kláštera La Tourette. Mnohé
z těch úžasných prvků, které v klášteře obdi-
vujeme a většinou jejich autorství přičítáme Le
Corbusierovi, navrhl s největší pravděpodob-
ností právě Xenakis: obří kónické lapače světla
nad kryptou nebo úzké štíhlé světlíky nad
sakristií mají zvláštní militaristické názvy (les
canons de la lumière = světelná děla, les mit-

raillettes = kulometry). Ty názvy bych ale přičítala
Le Corbusierovi. Xenakis by je určitě nepoužil,
neboť si z války odnesl velké trauma, při bom-
bardování Athén přišel o oko. Xenakis je také
autorem velkých prosklených stěn na fasádách
kláštera, do jejichž dělení vkomponoval rytmus
své skladby Metastasis pro 60 hudebníků. Po-
dobný výtvarný princip potom L. C. použil třeba
na fasádách Kulturního domu ve Firminy. Zají-
malo by mě, jestli hudbu barevně „viděl“ a jestli
architekturu také „slyšel“.

Klára Brůhová
pedagog teorie a dějin
architektury a designu, Ústav
teorie a dějin architektury,
přednášející minipřednášky
v posluchárně Gočár

Přiznám se, že mě okamžitě
zaujala tato část otázky: „Kdy-
byste se mohl/a setkat u kávy se spolupracov-
níky L. C., kteří by to byli?“ A přivedla mne k úva-
hám o tom, jak velká by musela taková kavárna
být, aby se tam Le Corbusierovi spolupracovníci
a spolupracovnice vůbec vešli. Vešli by se do
Archicafé? Do Slavie? Na stadion Slavie? A kolik
z nich vůbec známe jménem? Pierra Jeannereta,
Le Corbusierova bratrance a dlouholetého blíz-
kého spolupracovníka podléajícího se na mnoha
projektech od nábytku po urbanismus? Iannis
Xenakis, hudebníka a architekta, jenž spolupa-
racoval například na pavilonu Philips pro Expo 58
nebo na projektu kláštera La Tourette? Charlotte
Perriand, která se podílela na celé řadě interié-
rových řešení (mj. i pro slavné Unité d' habitati-
on) a designu nábytku (včetně ikonické chaise
longue)? Někdo možná připomene i Maxwella
Frye a Jane Drew, kteří byli součástí týmu sto-
jícího za plánováním a výstavbou Čandigarhu
– a jak poukazuje britský historik architektury
Iain Jackson, zatímco Le Corbusier zpracovával
monumentální a reprezentativní objekty kapi-
tolu, Drew a Fry navrhovali a na každodenní bázi
dozorovali výstavbu obytných budov, nemocnic,
škol či obchodních komplexů uvnitř městských
sektorů. Značnou odpovědnost a míru autorství
v rámci výstavby nové metropole Paňdžábu
měli ale také místní architekti – krom mnoha
jiných například Manmohan Nath Sharma, Jugal
Kishore Choudhury, Aditya Prakash nebo jedna
z vůbec prvních indických architektek, Urmila
Eulie Chowdhury. Tato jména však ve většině
případů zůstávají pod hustým nánošem zapo-
mnění. A ještě hlouběji pak možná bude skryta
řada dalších, o nichž ani nevíme, že nevíme.
Pakliže bych tedy měla teoretickou možnost
se se spolupracovníky a spolupracovnicemi Le
Corbusiera setkat, zajímalo by mne i to, kolik
osob, jež mají nějaký autorský podíl na díle,
obvykle připsovaném tomuto velkému archi-
tektovi, by se nakonec sešlo. A pak bych si od

každého ráda poslechla, jak probíhala geneze projektů i proces jejich realizace a jak sami vnímají své autorské zapojení. Byla bych zvědavá, zda a nakolik by tyto výpovědi dokázaly otřást zažitým narativem pojednávajícím o velkých architektech 20. století jako geniálních individuálních tvůrcích.

Josef Holeček student, 6. semestr

Nejraději bych se se samotným Le Corbusierem vydal na cestu časem, na pražské Jižní Město či na bourání Yamasakiho sídliště v St. Louis, a možná přehnaně směle bych se ho tázal, zda cítí jakoukoliv odpovědnost za to, co vidí. V současnosti v odborných kruzích prosazovaný diskurz sice oprávněně kritizuje poválečný neofunkcionalistický urbanismus, jeho kořeny však nachází převážně na přelomu dvacátých a třicátých let u zrodu Athénské charty. Domnívám se, že tato analogie má své slabiny, neboť bytová situace i nálada ve společnosti byly diametrálně odlišné, a určitě by tedy bylo zajímavé zjistit, jak by se na to díval samotný „Corbu“.

Zdroj: Alfa 6/2016

Jiří Hůrka vedoucí ateliéru ZAN Hůrka – Feret, odborný asistent ateliéru ZAN Brožová – Hůrka, pedagog workshopu v La Tourette

Rád bych se potkal se Charlotte Perriand, zemřela dočela nedávno (1999). Viděli jsme její výstavu ve Firmini. Navrhovala většinu ikonického nábytku pro L. C. Zeptal bych se na podrobnosti tokijského chaise longue, původně bambusové křeslo, které geniálně transponovala do oceli a kůže.

A u kávičky s L. C. bych si hlavně zkusil domluvit autorský doprovod našich studentů při prohlídce kláštera La Tourette. Na místě bych se pak zeptal na spolupráci Jannisem Xenakisem. A kdyby byla nálada, jestli si jako workoholik našel čas na nějaký Xenakisův koncert, je to taky avantgardista... Určitě jako šéf dostal volňásek! A při exkurzi bych byl zvědavý i na architekta Fernanda Pouillona, kterého L. C. velmi respektoval. F. P. jak známo restauroval a rekonstruoval cisterciácký klášter Thoronet, který asi duchovně silně inspiroval L. C. při práci na La Tourette. Mimochodem jsem jednou absolvoval přednášku na téma barevných stěn v La petite maison (přímo na místě), byl to trochu vyčerpávající výsledek jakéhosi L. C. kolokvia. Řeč šla o desítkách různých sond v různé barevných vrstvách nátěrů (jaká kombinace je autentičtější). Myslím, že by se L. C. pobavil.

Vladan Klement pedagog předmětu filozofie, Ústav teorie a dějin architektury, přednášející minipřednášky v posluchárně Gočár

„Nejmocnější muži vždy inspirovali architektky; architekt byl vždy pod vlivem mocných.“ Tak zní citát filosofa Friedricha Nietzscheho. Ve své praxi jste se místy zabýval i stavbami a plány pro dané politické zřízení. Kromě Vašeho působení pro vichistickou vládu během druhé světové války byl nekontroverznějším příkladem takového plánování z mého pohledu plán Obus z třicátých let minulého století, který sloužil k přestavbě města Alžír v tehdejší francouzské kolonii Alžírsko. Jen těžko si dokážu představit, že byste takovýto návrh mohl dělat bez určitého politického pozadí.

Ve stejné době o Alžírsku spisovatel Albert Camus napsal: „Utrpení, jehož plameny před námi rudě hořely, jako by zakazovalo krásu světa.“ Vaši kritici namítají, že jste právě toto utrpení neviděl a ani vidět nemohl, protože jste přicházel z jiného prostředí. Ostatně fakt, že přestavby alžírských (i jiných severoafrických měst) mělo na starosti francouzské ministerstvo války, vypovídá o mnohém. Kritici vám dále vyčítají, že vaše vize pro přestavbu města byla kulturně specifická a prosazovala integraci pouze za francouzských podmínek – pojmání, který Orient chápe jako předmět spotřeby; stejně tak vám kladou za vinu to, že jste se stejně jako vaši současníci nepokusil zpochybnit základní předpoklady francouzské koloniální přítomnosti.

To mě vede k těmto otázkám: Jaké bylo politické pozadí vašich plánů? Jak byste se vyrovnal s kritikou, že vaše plány podporovaly koloniální přítomnost Francie v Alžír a nebraly v potaz potřeby a perspektivy místních lidí? A nakonec, pokud byste měl dnešní informace a vědomosti, postupoval byste stejně?

Lenka Konrádová studentka, 4. semestr

Vážený pane L. C. Vždy jste pro mě představoval velký mezník v moderní architektuře. Vaši tvorbu jsem však pochopila až po návštěvě kláštera La Tourette, kdy jsem se s vaší architekturou sžila. Z fotek pro mě byl klášter nicneříkající, poměrně výraznou stavbou. Na místě jsem však pochopila jeho zapojení do krajiny a následně jeho vnitřní dispozice, které se díky specifickým oknům a světlíčkům neustále mění. Ráda bych se vás proto zeptala na architektonickou procházku, jak se formovala a jak ji vy sám vnímáte. Ráda bych se vás zeptala na to, jak tuto procházku chápou vaši zákazníci. Osobně vnímám svůj

domov jako něco soukromého, primárně určeného k bydlení. Nejsem si proto jistá, jestli by pro mě nebyla architektonická procházka cizích lidí narušením pro mě primární funkce domu. Na druhou stranu díky ní vzniká v domě určitý program, který pravděpodobně nikdy neomrzí a neustále se nám bude snažit nabízet nové pohledy na náš domov. Ráda bych se vás ještě zeptala, co si myslíte o rozšiřování měst do volné krajiny. Podle mě jsou některé vaše myšlenky ohledně tvorby měst v mnohých ohledech radikální a neuskutečnitelné, nicméně otázka, zda je správné nechat rozrůstat města poměrně nekontrolovatelně do přírody, je současná i dnes. Praha se mi zdá klasickým zástupcem, kde se město neustále zvětšuje, ale obyvatel nepřibývá stejně rychle. Vznikají čtvrtě, které nemají žádný vztah k okolní přírodě. Nejčastějším argumentem obyvatel těchto míst je starost o zhoršení životního prostředí v centrech a potřeba mít své vlastní soukromí v podobě rodinného domu. Osobně si myslím, že je to neřešitelný problém a tomuto rozrůstání se nedá zabránit, nicméně by mě zajímal váš názor.

Zdroj: Alfa 6/2016

Luis Marques, architekt, asistent v ateliéru Krátký Ústavu navrhování III

Vážený pane L. C.! Jste jedním ze zakladatelů CIAM (Congres International d'architecture moderne) – shromáždění předních architektů a urbanistů, jako byl Walter Gropius nebo Alvar Aalto, na nichž byly ve velkých, vizionářských a ambiciózních rámcích formulovány a diskutovány urbánní strategie. Má otázka má dvě roviny: 1/ myslíte, že po rozpuštění v roce 1959 a následném návratu k tradičnějším přístupům k urbanismu s nadějí na znovuoživení nostalgické představy historického města vytvářejí současné plánovací strategie dostatečné podmínky k uplatnění aktuálních technologických, typologických a ekonomických změn? 2/ Myslíte, že by Praha ve snaze vyrovnat se se zmíněnými změnami profitovala ze skupiny, podobné právě hnutí CIAM – tedy tvůrčí a kritické urbánní platformy?

Zdroj: Alfa 8/2016

Milan Macoun, architekt, doktorand v Ústavu prostorového plánování

Vážený pane architekto, vaše plány přestavby měst jsou uchvacující, ale nelidské. Myslíte takové měřítko vážné? Opravdu lidé chtějí žít v obřích domech jeden

jako druhý, proti kterým jsou samotní obyvatelé jen nicotnými trpaslíky, nemajíce sebemenší kontakt s půdou pod nohama? A kdo by takové domy stavěl? Má být stavebníkem stát, město, nebo soukromník? Už nějakou dobu se zabývám otázkou udržitelnosti urbanismu a vychází nám, že je třeba klást důraz spíše na nižší stavby, smíšenost funkcí, sociální smíšenost, dostatek zeleně, architektonickou kvalitu a rozmanitost. Co si o těchto trendech myslíte? Jinak mě ještě napadlo, jestli by pro vás nebylo zajímavé napsat něco o našem výzkumném projektu financovaném Grantovou agenturou České republiky Strategie developerů a investorů – jak ovlivňují udržitelnou tvář měst. Myslím, že velmi zajímavý by mohl být rozhovor s hlavní řešitelkou Lucíí Doleželovou.

Zdroj: Alfa 7/2016

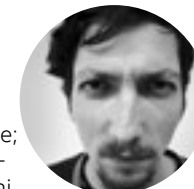
Gabriela Nováková malířka, pedagog Ústavu výtvarné tvorby

Jste nejen architekt, ale také malíř, sochař a designér nábytku. Víme o vás, že jste po dobu několika let každé dopoledne maloval, odpovídne jste se věnoval architektuře a urbanismu. Ráda bych se vás zeptala, jakým způsobem vaše architektonické myšlení ovlivňovala vaše malířská zkušenost. Jestli jste i během malování obrazu myslel na konkrétní stavbu, kterou jste v té době vytvářel. Ujasňoval si její proporce, prostorové vztahy, tvary, atmosféru? Nebo jste se naopak soustředil jen na obraz?

Zdroj: Alfa 6/2016

Jindřich Rátl, 2. ročník doktorského studia na ATT

Vážený, László Moholy-Nagy, Philippe Johnstone, Kenzō Tange; jste současníci našeho drahého L. C. a osobnosti, se kterými se rád setkám. Zajímá mě váš vztah k organickým formám, nakolik se necháváte ovlivnit tvary, jež vidíte v přírodě, a jak chápete matematické popisování světa a překlad tohoto zápisu do architektury. A také mne zajímá, jak by podle vás vypadala vaše tvorba, kdybyste mohli formy tvořit v počítači, používat dnešní skriptování nebo digitální simulace. A to pro lepší pochopení toho, jak nad danou problematikou přemýšlíte; a zda byste udělali něco jinak, kdybyste měli k dispozici jiné nástroje k tvorbě. Vaše tvorba je samozřejmě rozdílná, pro mě je na každém díle zajímavé něco jiného. Například Olympijský stadion z roku 1964 nebo katedrála v Tokiu, pane Tange, jsou pro mě příkladným spojením umělecké formy s matematickým popisem a metabolickou logikou. U vás, vážený Moholy-Nagy, by mě zajímalo, jak to bylo

přesně s konstruktivismem a jeho ovlivněním „cosmobiotechnikou“, jak na ni poukazuje Hausmann... A vás, pane Johnstone, se zeptám, který druh borovic máte nejraději?

Zdroj: Alfa 7/2016

Jakub Potůček

historik umění, doktorand, pracovník VCPD

Milý Le Corbusiere, když jste v roce 1928 pobýval v Praze, svěřil jste se Karlu Teigemu, že opravdovým zážitkem pro vás byla návštěva Veletržního paláce. Ovšem vzápětí jste dodal, že ačkoliv je to neobyčejně významná stavba, „není to ještě architektura“. Kromě dispozičního uspořádání jste na stavbě architektů Oldřicha Tyla a Josefa Fuchse také kritizoval čtvercová okna severního průčelí, která jste ale rok nato použil u své Švýcarské koleje v Paříži. Očividně jste se mýlil. Pám se tedy, co vás přimělo změnit názor? Karel Teige, Le Corbusier v Praze, Rozpravy Aven-tina IV, 1928–1929, č. 4, s. 31–32.

Zdroj: Alfa 6/2016

Vladimír Sittta,

vedoucí Ústavu krajinářské architektury

Otázka první: Vážený pane L. C. Řeknu vám, že pro mne osobně bylo setkání s vaší kaplí Ronchamp Notre Dame du Haut tak silným emocionálním zážitkem, že jsem se rozhodl strávit v místě další den. Ke kapli se člověk dostával víceméně vyšlapanou cestou, která zapsala kroky tisíců návštěvníků. Tyto otisky vymazal prostorový roub od jinak spolehlivého Renza Piana. Ten s místem vůbec nesrostl, chová se jako vetřelec. Zboursal byste ho? Otázka druhá: Ashton, Raggatt a McDougall, australští architekti spojení s Národním muzeem Austrálie v Canbeře, si od vás „vypůjčili“ ikonu moderní architektury, vilu Savoye, vyprázdnili její obsah a změnili ji na Institut aboridžinských studií AIATSIS, jakousi ambasádu zastupující jim od-cizenou zemi. Tato ikona moderní architektury je v horní části pouhou kapotází prázdná. Bere-te tuto výpůjčku jako plagiát, revanš za kulturní plundrování, anebo jako pochlebování?

Zdroj: Alfa 7/2016

Josef Šanda,

stavební inženýr, pedagog Ústavu stavitelství I

Pokud bych se setkal s L. C., na nic bych se neptal. Myslím, že vše, co by mne o archi-tektuře a designu jeho doby zajímalo, je obsaženo v kni-

ze profesora Jana Michla: Funkcionalismus, de-sign, škola, trh. (A také trochu v Dějinách umění P. Johnsona nebo v Architektuře štěstí A. de Bottona.) Píše se tu o prázdnotě pojmu funkce, o nepochopené nutnosti respektu k starším vzorům, o důležitosti zadání, o roli tržní soutěže v tříbení kvality, o opožděném a mylném chá-pání průmyslového stavění.

Zdroj: Alfa 7/2016

Doc. Oldřich Ševčík,

historik, pracovník Ústavu teorie a dějin architektury

Na co bych se Le Corbusiera zeptal? Kdybych se ptal v jeho době, ve vrcholící moderně, s kterou byl spjat a kterou spoludefinoval, zajímalo by mne rozpětí mezi způsobem života velkého architekta – kdy do řady svých ateliérů vestavoval „mnišskou“ celu o rozměrech 2,7 x 2,7 m – na straně druhé, a to znamená až kolosálními vizionářskými urbanistickými projekty. A protože tyto vize jsou poskládány z dílčích segmentů do obrovitých struktur, podezřívám bych ho, že v tom nejspíš rozpor neviděl. A kdyby zde byla druhá možnost, kterou v době entertainmentu aktualizují tzv. dokufilmy – tázat se Le Corbusiera dnes, a to znamená tázat se v době, kdy graduje téma vyvažování techniky a kultury, zeptal bych se, zda má vizi pro naši současnost, anebo by na aktuální současnost reagoval prostými (geometricky definovanými) realizacemi ze zcela pozdního období své tvorby – třeba soukromým domem, z něhož se stal dva roky po smrti velkého architekta Centre Le Corbusier (1967, Curych). A za třetí bych si s ním rád pohovořil na téma odpovědnosti architekta za to, k čemu ideje vedou, včetně odpovědnosti za jejich „úspěšné“ zkreslení („velké stromy vrhají velké stíny“: je panelová výstavba bez architektury, sídlištní holotypy zkarikování, anebo odkrytím podstaty moderny?). A ať bych se tázal na cokoliv, byl by v tom respekt vůči architektovi, který spoluutvářel modernu, s jejímž dědictvím se dnes ve velmi pozdní moderně vyrovnáváme.

Zdroj: Alfa 8/2016

prof. Vladimír Šlapeta

historik, pracovník Ústavu teorie a dějin architektury

1/ Monsieur Le Corbusier, krátce po prvním kongresu CIAM v La Sarraz 1928 jste v dopise Sigfriedu Giedio-novi nakreslil karikaturu architekta Hugo Haeringa, sekretáře berlínské avantgardní skupiny Der Ring, v níž jste ho zpodobnil jako skutečného „herynka“ (sle-dě) pod deštníkem. Údajně to byl důsledek

nedorozumění mezi francouzským výkladem pojmu „l'architecture moderne“ a německým výkladem „das Neue Bauen“, který se z pohle-du francouzských, resp. německých účastníků kongresu lišil. Můžete nám prozradit, jak tento „konflikt“ v La Sarraz probíhal?

2/ Monsieur Le Corbusier, Karel Teige ve statích Mundaneum a Etapy vývoje v časopise Stavba v letech 1928–1929 zkritizoval váš vývoj od prvních puristických vil k projektům muzea Mundaneum a paláce Spojených národů v Ženevě, označil je za počátek nového akademismu a požadoval „instrumentální“ koncepci nové architektury pod heslem „architektura ne-tvoří monumenty, ale instrumenty“. Na tuto kritiku jste na podzim 1929 reagoval otevřeným dopisem „Defense de l'architecture“ (Obrana architektury), v němž jste vysvětlil poetiku vaší architektury chápané jako umění proti Teigově snažení prohlásit architekturu za vědu. Tento dopis byl uveřejněn v časopise Otakara Štorcha-Mariena Musaion 1931. Karel Teige však tuto publikaci doprovodil svou reakcí pod názvem „Odpověď Le Corbusierovi“, z níž vyplývá, že vaše vysvětlení ve své naivitě vůbec nepochopil, znovu vás obvinil z akademismu, ne-znalosti marxismu-leninismu a neporozumění sovětskému kolektivistickému nadšení ze „su-botníků“ (pracovních sobot) apod.

S Karlem Teigem jste se sice ještě jednou potkali – na 3. kongresu CIAM v Bruselu na podzim 1930, avšak zdá se, že vztahy značně ochladly. Po kongresu v Bruselu bylo ve vedení CIAM konstatováno, že Teigovy radikální levicové názory nejsou pro CIAM akceptovatelné, a iniciativa československé skupiny CIAM se přestěhovala na počátku třicátých let za Bohuslavem Fuchsem a Františkem Kalivodou do Brna. Ačkoliv jste Prahu předtím navštívil třikrát (květen 1911 s Augustem Klipsteinem, leden 1925 s Amédée Ozenfantem a v říjnu 1928), od tohoto konfliktu jste již do Prahy nepřijel a vyhnul jste se jí i při návštěvě Zlína na jaře 1935. Můžete nám tento konflikt přiblížit?

3/ Monsieur Le Corbusier, v roce 1934 jste se nastěhoval do luxusního obytného domu na Port Molitor (24, rue Nungesser et Coli), kde jste si v penthousu zařídil dvojpodlažní ateliérový byt s výhledem na celou Paříž. Pro nás je i zajímavé, že tento projekt kreslil ve Vaší kanceláři slovenský absolvent školy Josefa Gočára na AVU Eugen Rosenberg. Z terasy vašeho bytu jste měl mimo jiné krásný výhled přímo na tribunu a zelenou plochu tehdy hlavního pařížského fotbalového stadionu – Stade Parc des Princes. Měl jste někdy čas a chuť se z terasy podívat na fotbal?

Zdroj: Alfa 8/2016

Michal Šrámek

architekt, asistent vedoucího ateliéru Lábus

Vážený pane architekt, věřil byste tomu, že i šedesát let po Vaší smrti lidi stále rádi poslouchají zvony?

Zdroj: Alfa 6/2016

Doc. Petr Vorlík

historik, pracovník Ústavu teorie a dějin architektury

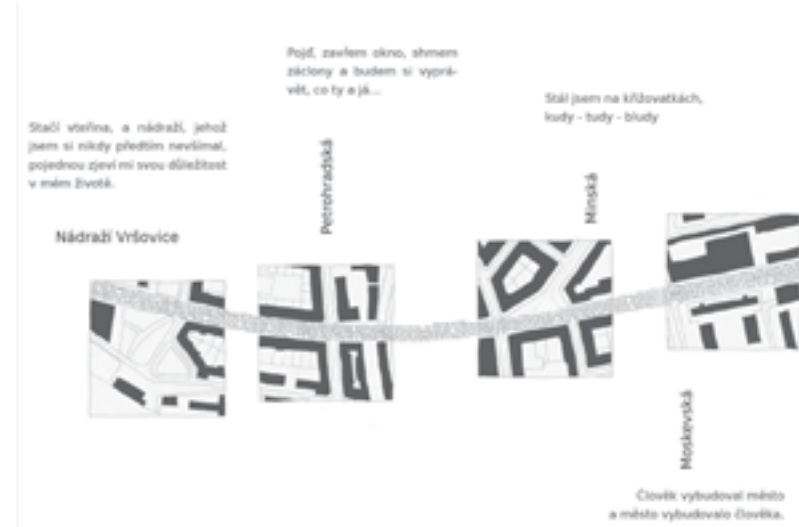
Vážený pane architekt, záleží na tom, kdy se setkáme. Ve dvacátých letech se zeptám, jestli věříte v uskutečnění svých představ moderního města; v šedesátých, jestli jste spokojený se vznikem a podobou čandigarhu; z pohledu dneška mne bude zajímat váš názor na současná komplexní, možná až překombinovaná města, jejich budoucnost a životaschopnost... Což se týká i geneze architektury 20. století, v níž se z modernistického racionálního modelu stal v posledních desetiletích spíše technologií protkaný konzumní předmět, budova jako univerzální box poskládaný z certifikovaných stavebních prvků, na povrchu dekorativně vyzdobený a schopný pojmout jakoukoliv funkci, tudíž zpravidla do jisté míry bytostně neutrální a bez osobnosti. Jedná se o políček do tváře kořenů funkcionalismu, nebo o stvrzení konceptu volného půdorysu? Nerozešla se teorie s praxí? Vždyť vy jste dovedl své přímočaré teorie naplnit výtvarným a humanistickým nábojem, citlivostí a dokonce i pokorou vůči historii a práci našich předků. Cítíte zklamání z rozmělnění původní energie a entuziasmu modernismu? Nenastal ve světle společenského a technologického vývoje posledních let opět čas pro razantní návrat k sociálnímu étosu?

Neodpustím si rovněž dotazy na roli architekta a jeho schopnost utvářet obývané a obyvatelné prostředí, na míru, s jakou může tvůrce dle vašeho názoru zasahovat do života lidem. Zajímalo by mne také, jestli vás ovlivnilo při cestách po celém světě svépomocné stavění v rozvojových zemích, fenomén tzv. „architektury bez architekta“. U řady vašich realizací cítím jistou inspiraci a obdiv k její živoucnosti, radostné uvolněnosti a schopnosti pojmout a zrcadlit kyprou kulturu svých stavebníků a obyvatel. A přirozeně bych chtěl slyšet i jisté ohlednutí, jak se díváte na svůj vlastní, osobní vývoj. Obecně mne ale nejvíc lákají dotazy na oblíbené inspirace, vášně, krajinu, jídlo, myslitele nebo vzor. Zajímá mne totiž nejenom jako architekt, ale především jako vrstevnatý, charismatický člověk.

Zdroj: Alfa 8/2016

Redakce děkuje za spolupráci studiu Lemondesign.

Sára Kirjakovská, ateliér Cikán, Ústav navrhování I Vršovice ve verších

Ze zadání ateliéru Cikán pro zimní semestr 2022/2023
Resiliencie – Odolnost místa – Vršovice
O odolnosti
 Kulturní rovinu, která má povahu hmotnou a nehmotnou, dotýkatelnou a nedotýkatelnou, reprezentují významové, posilující vztahy, „umísťující“ člověka. Nejde jen o orientaci k místu, od místa, od sebe, k sobě, mimo místo, nad a pod, co je vysoké a nízké, nahoře a dole, mimo sebe, co mne přesahuje, povyšuje a ponižuje. Etický obsah a jeho pravdivost uvnitř těchto vztahů jsou stabilním znakem spravedlnosti a oprávněnosti forem, které jsou těmito vztahy vázány. Jsou podmínkou krásy v jednotě obsahu a formy. Nejde o hezké – ošklivé, ale o konstituci pravdivého celku a jeho vyváženost, za kterou jsem jako člověk odpovědný...

Poezie, prostředí a Vršovice

Jaká poezie se prolíná Vršovickou ulicí? Situace Vršovic nás přivádí k působení Skupiny 42, jejíž členové se zajímali o téma periferie města. Jejich díla často popisovala příběhy života v průmyslových čtvrtích a vyobrazovala nádraží jako jedno ze zásadních míst dění. Nechtěli se vymezovat proti zašedlému a mlhavému prostředí, ale naopak se v něm snažili hledat krásu a dávat naději. Vědomost pro ně byla zásadním tématem, který se snažili objektivně vystihnout ve svém díle. Dalším pojítkem Skupiny 42 s Vršovici jsou Jindřich Chaloupecký, teoretik umění a jeden ze zakladatelů skupiny, a Jiřina Hauková, básnička 20. století, kteří ve Vršovici žili velkou část svých životů. Hauková v roce 1948 vydala sbírku básní Cizí pokoj.

koj, která se stala zásadním dílem určujícím směr skupiny. Mimo zmíněné motivy jí byly inspirací vlastní subjektivní prožitky, které popisuje objektivním jazykem. Můžeme si představit, že právě konkrétní místa ve Vršovici jí byla inspirací pro napsání těchto básní. Každá ze 7 vybraných situací z Vršovické ulice je stručně představena popisem a fotografiemi. Následně je místo provázáno s vybraným úryvkem básně ze sbírky Cizí pokoj. Na ně navazuje vybrané dílo výtvarného umění, které slouží jako představa pro možnou interpretaci básně v daném místě. Při zkoumání vztahů posilujících odolnost Vršovic byly hledány také kulturní stopy zde žijících autorů v rovině literatury. Nález křehkých situačních reflexí v díle básničky Jiřiny Haukové rozkryl další, posilující vazby ve vnímání prostředí v rovině poezie. Jde o reciproční vztah v reflexi místa, básníkem a poezií zpevněného místa při interpretaci nové situace. Přítomnost těchto vztahů vedla k respektu a inspiraci při dotýkání míst v návrhu jejich úprav. Poezie může fungovat jako analytický prostředek pro poznávání prostředí. Může být jazykem, kterým popisujeme a tím odhalujeme danou situaci. Může také být asociačním prostředkem. Může nám připomínat vlastní prožitky spojené s konkrétními místy. Je schopna oživovat příběhy, které se v místě udály, a uchovávat tak zapomenutou vrstvu historie místa. Udržování paměti místa a její neustálé obohacování funguje jako prostředek stabilizace prostředí. Poezie je komunikačním prostředkem mezi člověkem, prostředím a jejich společným příběhem. Posiluje tím možnost identifikace se s prostředím.

S použitím textů Pavly Melkové a Jany Zorolové

Stačí vteřina, a nádraží, jehož jsem si nikdy předtím nevšímal, pojednou zjeví mi svou důležitost v mém životě.⁴

Nádraží Vršovice

Nádraží se přirozeně stává dopravním uzlem, místem střetu. Vršovické nádraží je specifické tím, že stojí na rozhraní dvou čtvrtí, Vršovic a Nuslí, které zároveň spojuje. Nachází se v nezastavěném území na východním konci Vršovické ulice. Místo postrádá městskou kompaktnost, ale nádraží to neubírá jeho mystickou atmosféru.

Místo každodenního dojíždění.
 Místo loučení a místo shledání.
 Místo nového začátku.

nehledám jinou semi.
 hledám jen člověka.
 někde. na nádraží.
 aby na mne zavolal

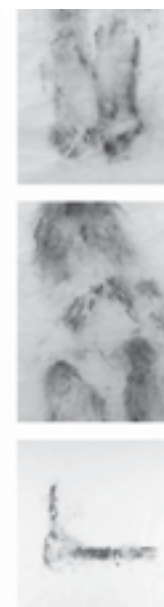
báseň SETKÁNÍ
 Jiřina HAUKOVÁ: Cizí pokoj: básně 1943–1945.
 II. vydání. Praha, Symposion 1946. Plejada (Symposion).

Foto: autorka a archiv

Adriana Šimotová
 díla z cyklu: Nohy, Schůzání, Ruce

Dílo Šimotové je komplexní ve své vstřícnosti motivů a nabádá k domýšlení si významů. Hlavním tématem jí byl člověk a jeho nitro. Její senzitivní vnímání světa je možná čist z křehkosti a tepla, které se prolínají její tvorbou. Šimotová tělo je bylo nástrojem tvorby. Otiskovala ho do katigrafického papíru barveného pigmentovým práškem.⁵ Vznikají na něm tvary připomínající srdeční mříž, která se nachází ve stavu mezi srdečním a rozpuštěním.

Stál jsem na křižovatkách,
kudy - tudy - bludy ?

Minská

Křižovatka, která připomíná náměstíčko. Stává se předprostorem, který ústí na Čechovo náměstí. Prostor je dominován dopravou. Dochází zde ke střetu kolejí ze tří směrů, které prostoru dávají dynamický charakter. Zbytek je zaplněn dopravou v klidu. Co by zde mohlo místo ní vyrůst?

Foto: autorka a archiv

kdoby tak se šarp smel
z trosek po barácích
z trosek na ulicích
vypučela květka z jmenem
miloval všechno

Vladimír Havlík
Pokusná květina

Havlíkovo akční umění je plné potiků, romantiky a naivity. Jeho performance se mohou zdát úsměvné, vždy ale udržují balanc mezi hravostí a vážností. V díle Pokusná květina poukazuje na vztah objekt - kontext, které spoluvytváří danou situaci. Mladá květina ustoupit, nebo ji protáhnout přijme a přizpůsobí se?

báseň ABECEDA
Jiřina HAUKOVÁ: Cizí pokoj: básně 1943–1945. II.
vydání. Praha: Symposion, 1946. Plejada (Symposion).

Kde je náš ráj ?

U Slavie

Eden, ráj, posvátný.
Země, zábava, profánní.

Co vzniká překrýváním historických vrstev města? Místo, kde býval zábavní park Eden, je dnes opanováno nákupním centrem a fotbalovým stadionem. Kulturní dům Eden je upozaděn a dnes postrádá využití. Kultura formuje svou dobu. Jaká je naše doba a co je naším Edenem?

Foto: autorka a archiv

paměť nám vyprávěla
posvátná zbraněmi dne,
myšlenky vykouzlené,
vzdala se boje nepřelivost,
zkaženější rasadit odvahu.
kde jsme?
slyšíš jen starou osudu
ale přece se dobýváme.

Jiří Kolář
jablko

Kolář, básník a výtvarník, při hledání nových výtvarných prostředků využíval vlastních principů pro psaní poezie. Chiasmál jablko je metaforou k složitému a vstřebatosti lidského nitra či organizmu města.

„...chiasmál mne naučila hledět na sebe a svět z tisíců a jednoho úhlu. Přimula mne počítat s tisícem a jednou zkušeností, s tisícem a jedním osudem atd., tak, že při ujasňování sebe jako při ožehrování světa ve všech jeho proměnách jsem schopen si ujasnit, oslepnout a přimout v každém vše, co mne kdy předcházelo a dokonce co mě přetahuje.“¹⁰

báseň NOC Z VÁLKY
Jiřina HAUKOVÁ: Cizí pokoj: básně 1943–1945.
II. vydání. Praha: Symposion 1946. Plejada (Symposion).

PAMÁTKY

Cyklus přednášek v letním semestru 2022/23
Pořádá Ústav památkové péče, Ústav teorie a dějin architektury FA ČVUT, Ústav dějin AV ČR a ČNK ICOMOS 25. 4. Ústav teorie a dějin architektury: Jednohubky z díla Le Corbusiera

Soubor mikro-přednášek usiluje o představení dílčích, doposud málo diskutovaných aspektů díla architekta Le Corbusiera, významné osobnosti první poloviny dvacátého století. Přednášky doplňují soubor aktivit, zaměřených na významného tvůrce, konajících se ve druhé polovině dubna na FA ČVUT.

Posluchárna Krejcar, úterý, 17.00

NOVÉ KNIHY

Hledání aktuálního tématu. Publikace shromažďuje 1355 ročníkových a diplomních projektů konverzí průmyslových staveb, které byly zadávány v ateliérech na Fakultě architektury a na Fakultě stavební ČVUT od roku 2002, kdy bylo na základě interní grantové soutěže ČVUT na podporu vědy a výzkumu založeno Výzkumné centrum průmyslového dědictví. Kromě archivní evidence si publikace klade za cíl především vysledovat, ověřit a formulovat obecnější principy: argumenty pro opětovné využití opuštěných objektů z hledisek udržitelného rozvoje, památkové péče i jako prostor pro současnou tvorbu a jako hledání aktuálních témat a tendencí urbanismu a architektury, a to nejen v pedagogickém prostředí.

Jan Červinka – Benjamin Fragner – Viktorie Sýkorová – Jan Zikmund (eds.), Hledání aktuálního tématu. Nové využití průmyslového dědictví ve studentských projektech na ČVUT, Praha 2022. 112 stran; česky, úvod anglicky; 111 černobílých a barevných vyobrazení; ISBN 978-80-01-07005-5; editoři Jan Červinka, Benjamin Fragner, a spol. Vydalo Výzkumné centrum průmyslového dědictví Fakulty architektury ČVUT v Praze. Vydání publikace bylo podpořeno grantem SGS21/122/OHK/2T/15 Hledání aktuálního tématu. Nové využití průmyslového dědictví ve studentských projektech na ČVUT.

NOTES

Akademický senát FA ČVUT dne 29. 3. 2023 vyslovil podporu iniciativě „Hodina pravdy“, která upozorňuje na problémy financování sociálně-vědních a humanitních oborů na vysokých školách v České republice a požaduje důstojné podmínky pro univerzitní výuku humanitních

a společenských věd. AS se ztotožnil s prohlášením České konference rektorů ze dne 24. 3. 2023, které vyjadřuje „znepokojení nad aktuálním stavem financování vysokého školství, jež navzdory Programovému prohlášení vlády ČR zažívá reálný pokles finančních prostředků“.

„Férová FA“ představuje nové webové stránky fakultního portálu. FA ČVUT je dnes domovem více než 1500 studujících a 180 zaměstnanců a zaměstnankyň. Portál orientuje zájemce o pomoc v otázkách kultury studijního a pracovního prostředí. Toto téma včetně etiky či prevence zneužití moci poskytuje fakultní ombudsmanka Dita Jahodová. Prostor pro dialog na téma koncepčního charakteru a fungování školy poskytuje také fakultní akademický senát.

Za Martinem Kubelíkem

Opožděně nám došla smutná zpráva, že na sklonku minulého roku zemřel Martin Kubelík, potomek slavného muzikantského rodu a profesor dějin architektury na Cornell University v Ithace a poté na Technické univerzitě ve Vídni. Martin Kubelík byl nepochybně markantní postavou naší fakulty v době její překotné přeměny v první polovině devadesátých let. Z Prahy odcestoval jako dvouleté dítě v náručí své matky houslistky Ludmily Bertlové, když následovala po únorovém puči 1948 svého manžela Rafaela Kubelíka do Edinburghu. Do svého rodiště své vrátil až po 42 letech, tentokrát se svým otcem, který přijel dirigovat zahajovací koncert Pražského jara 1990... Využili jsme toho tenkrát k tomu, aby Martin poprvé v češtině přednesl přednášku na své oblíbené téma – vila Rotonda. Martin posluchače svými hlubokými znalostmi materie, i charismatickým projevem i zjevem a češtinou čtyřicátých let doslova uhranul. Stal se tak jednou z ikon proměny fakulty. Významně přispěl k popularizaci výuky dějin a teorie a svou přítomností v první porevoluční vědecké radě i k uskutečnění radikální strukturální reformy školy.

Prof. Vladimír Šlapeta